

CRNA GORA
Ministarstvo za ljudska i manjinska prava

Broj:01-006-3/18-69
Podgorica, 1. avgust 2018. godine

**IZVJEŠTAJ O SPROVEDENIM KONSULTACIJAMA
SA NEVLADINIM ORGANIZACIJAMA U OBLASTI RODNE RAVNOPRAVNOSTI**

I UVOD

U skladu sa članom 80 Zakona o državnoj upravi i člana 12 Uredbe o izboru predstavnika nevladinih organizacija u radna tijela organa državne uprave i sprovođenju javne rasprave u pripremi zakona i strategija u vezi člana 32a Zakona o nevladinih organizacija, Ministarstvo za ljudska i manjinska prava je dana 17. jula 2018. godine, raspisalo Javni poziv zainteresovanim nevladinim organizacijama koji se bave zaštitom lica sa invaliditetom za konsultacije u cilju sačinjavanja Sektorske analize za utvrđivanje predloga prioriternih oblasti od javnog interesa i potrebnih sredstava za finansiranje projekata i programa nevladinih organizacija u oblasti rodna ravnopravnost. Nевladine organizacije su imale mogućnost da dostave svoje komentare i sugestije elektronskim putem do 1. avgusta 2018. godine, u skladu sa Uredbom.

Link: <http://www.minmanj.gov.me/rubrike/saradnja-sa-NVO/189091/Javni-poziv-Sektorska-analiza-u-oblasti-rodna-ravnopravnost.html>

Sastanak sa predstavnicima/ama nevladinih organizacija povodom utvrđivanja konačnog predloga teksta Sektorske analize u oblasti rodna ravnopravnost za 2019. godinu, održan je 26. jula 2018. godine, sa početkom u 10h, u prostorijama Ministarstva za ljudska i manjinska prava. Sastanak je završen u 10:45h.

Sastanku su prisustvovalе izvršna direktorica NVO NOVA Centar za feminističku kulturu, predstavnica Odbora za rodnu ravnopravnost. Drugih predstavnika/ica nevladinih organizacija nije bilo iako su neke prethodno najavili i potvrdile svoje učešće na pomenutom sastanku.

Pisanih komentara na Nacrt Sektorske analize za utvrđivanje prijedloga prioriternih oblasti od javnog interesa i potrebnih sredstava za finansiranje projekata i programa nevladinih organizacija u oblasti rodne ravnopravnosti nije bilo.

U elektronskoj formi svoje sugestije i komentare dostavilo je i Udruženje roditelji.

II PREDLOZI, SUGESTIJE I KOMENTARI DATI NA NACRT SEKTORSKE ANALIZE

1. Izvršna direktorica NVO NOVA Centar za feminističku kulturu iznijela je svoje sugestije i komentare, koje je ujedno dostavila i elektronskim putem. Komentari se odnose na uključivanje većeg broja aktivnosti iz oblasti kulture i medija, te onih koji tretiraju istorijsko naslijeđe i kulturnu baštinu ženskog pokreta za ljudska prava:

“Primjedba/predlog/sugestija 1:

Naša primjedba se odnosi na marginalizovanje kulture i njenog značaja za ostvarivanje rodne ravnopravnosti u ovom dokumentu, kao i na nejasno definisanje aktivnosti u kulturi koje bi mogle doprinijeti ostvarivanju rodne ravnopravnosti.

U tom cilju, predlažemo sljedeće izmjene dokumenta:

1. Poglavlje 2/2.1

- Opis problema Dodati rečenicu koja glasi: Na sve oblike diskriminacije žena u Crnoj Gori značajno utiče oblast kulture (uključujući medije i masovnu kulturu) koja, reprodukujući rodne stereotipe, može značajno usporiti proces ostvarivanja rodne ravnopravnosti. Dok su u medijskom području sprovedene određene aktivnosti na njihovoj senzibilizaciji, do sada nisu realizovane nikakve aktivnosti (istraživanja, javne debate itd) koje bi omogućile sagledavanje položaja i potreba žena u kulturi, sistemski pristup iskorjenjivanju rodni stereotipa u kulturi i stvaranje uslova za korištenje emancipatorskih potencijala kulture.

2. Poglavlje 3/3.1

- "Navesti ključne strateške ciljeve..."

1. kolona - "Strateški ciljevi..."

Odvojiti kulturu i medije od sporta. Dakle, predlažemo da se ovaj spisak završi sa:

- Rodna ravnopravnost u kulturi i medijima

- Rodna ravnopravnost u sportu

2. kolona - "Način na koji će javni konkurs..."

Dodati stavku koja će glasiti:

- Organizovanje programa koji doprinose sistemskom pristupu kulturu kao polju ostvarivanja rodne ravnopravnosti (istraživanje, debate, izrada strategija itd), kao i drugih programa koji imaju izrazitu rodno-političku komponentu.

Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 1:

Kultura (uključujući masovnu kulturu i medije), zajedno sa obrazovanjem, predstavlja ključno područje socijalizacije u kojem se generišu i reprodukuju rodni stereotipi. U tom smislu kultura ima važnu ulogu u

suzbijanju rodno zasnovane diskriminacije i rodnih stereotipa i nije moguće govoriti o borbi protiv rodnih stereotipa izvan sistemskih intervencija u polju kulture i obrazovanja.

Ovakvu ulogu kulture prepoznaju Konvencija Ujedinjenih nacija za sprečavanje svih oblika diskriminacije žena (CEDAW), koja državama članicama preporučuje da „preduzimaju sve podesne mjere radi izmene društvenih i kulturnih običaja, a u pogledu ponašanja muškaraca i žena da bi se otklonile predrasude, kao i uobičajena i svaka druga praksa zasnovana na shvatanju o inferiornosti ili superiornosti jednog ili drugog pola ili tradicionalnoj ulozi muškaraca, odnosno žena“ (čl.5). Takođe, u Zakonu o rodnoj ravnopravnosti (čl.15) kaže se da se "u političkoj, ekonomskoj, društvenoj, kulturnoj i drugim oblastima života, u kojima je utvrđena nejednaka zastupljenost žena i muškaraca, odnosno nejednak tretman lica jednog pola u odnosu na lica drugog pola, mogu (se) preduzimati posebne mjere za obezbjeđivanje i unapređivanje rodne ravnopravnosti."

Naročito je nedopustivo ignorisanje kulture u sektorskoj analizi ako imamo u vidu da do ovog trenutka u Crnoj Gori nisu sprovedene nikakve aktivnosti (istraživanja, javne debate itd) koje bi nam omogućile da dođemo do bilo kakvih podataka o tome kakav je status žena u kulturi, kakve su njihove potrebe u kulturi, kakav je uticaj kulture na položaj žena, to jest u kojoj mjeri su kulturne prakse odgovorne za reprodukciju rodnih stereotipa itd. To pitanje se može smatrati u cjelini zapuštenim, što nije prihvatljivo. U tom smislu, izradu Sektorske analize vidimo kao mogućnost da se unaprijedi pristup kulturi kao polju ostvarivanja rodne ravnopravnosti."

2. Udruženje Roditelja je predložilo da se u prioritetne oblasti od javnog interesa i potrebnih sredstava za finansiranje projekata i programa nevladinih organizacija u oblasti rodna ravnopravnost za narednu godinu uvrste i programi koji bi podrazumijevali podsticanje očeva da se aktivnije uključe u roditeljsku i partnersku ulogu kako bi bili podrška partnerkama i na taj način doprinosili njihovoj ravnopravnosti. To bi se moglo uraditi kroz kampanje, ali i posebne programe podrške očinstvu, kroz koje bi se motivisali i učili kako da od prvog dana budu aktivni u ulozi oca i partnera. Sve to bi u najboljem omogućilo ženama da se posvete drugim životnim ulogama, i budu ravnopravne u društvu.

III ODGOVOR OBRAĐIVAČA

1. Cijeneći iskustvo i rad NVO NOVA Centar za feminističku kulturu, te opravdanost predloženih inicijativa, dobijene sugestije su unešene u konačni predlog teksta Sektorske analize.

2. Takođe, ocijenjeno je da je predlog NVO Udruženje roditelja konstruktivan i u skladu sa strateškim dokumentom –PAPRR-om. Isti se prihvata i biće unešen u konačni nacrt teksta.

IV ZAKLJUČAK OBRAĐIVAČA

S obzirom na brojne izazove u oblasti rodne ravnopravnosti koji uključuju još uvijek nedovoljnu integraciju ljudskih prava i rodne komponente u sve razvojne politike, Ministarstvo za ljudska i manjinska prava je ocijenilo da Sektorska analiza za 2019., pored ekonomskog osnaživanja žena, kulture i medija, treba da sadrži i druge oblasti od značaja za postizanje jednakih mogućnosti žena i muškaraca.

S tim u vezi, prošireni su ciljevi, oblasti djelovanja i aktivnosti čijem ostvarenju u 2019. godini, treba da doprinesu projekti i programi nevladinih organizacija u skladu sa Predlogom sektorske analize za prioritetnu oblast od javnog interesa – **Rodna ravnopravnost** u kojoj se planira finansijska podrška projektima i programima NVO.

Ministarstvo za ljudska i manjinska prava